

Проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки відсутній ринок послуг з експертизи, фактично на ринку є один покупець цих послуг – держава в особі Компетентного органу.

Для того, щоб видати патент чи свідоцтво про державну реєстрацію сорту, Компетентний орган має бути впевненим, що сорт відповідає таким характеристикам, як новизна, відмінність, однорідність та стабільність, придатний для поширення в Україні. Для цього Компетентний орган має спиратися на результати експертизи, здійсненої уповноваженим експертним закладом, який має для цього необхідні ресурси.

УДК 340.142:347.77:631.526.3(477)

Шемшур А. П., Ковчі А. Л., Іськова О. В.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна, e-mail: shemshur813@ukr.net

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАХИСТУ ПРАВ НА СОРТ РОСЛИН У ВИЩОМУ СУДІ З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Сорт рослин належить до об'єктів права інтелектуальної власності відповідно до ст. 420 Цивільного кодексу України.

Особа, права якої на сорт порушено, може звернутися до суду за захистом цих прав згідно зі ст. 54 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21.04.1993 № 3116-XII, в редакції від 08.12.2015 №864-VIII.

Суди, відповідно до їх компетенції, розглядають спори про: виникнення прав на сорт і їх державну реєстрацію; сорти, створені у зв'язку з виконанням службових обов'язків або за дорученням роботодавця; авторство на сорт; винагороду авторам; укладання та виконання ліцензійних договорів; визначення володільця патенту; визнання прав на сорт недійсними; дострокове припинення прав; порушення особистих немайнових і майнових прав на сорт; визнання сорту придатним для використання в Україні тощо.

З прийняттям Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 № 1401-VIII та Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 02.06.16 № 1402-VIII (далі – Закон) в Україні розпочалася судова реформа, якою передбачено створення вищих спеціалізованих судів, зокрема створено Вищий суд з питань інтелектуальної власності.

Пунктом 15 «Прикінцевих та перехідних положень» Закону визначено, що Вищий суд з питань інтелектуальної власності утворюється протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом, тобто до 01.01.2018 суд має почати здійснювати правосуддя з питань інтелектуальної власності.

До повноважень Вищого суду з питань інтелектуальної власності належить: здійснення правосуддя, як суду першої інстанції, у справах, визначених процесуальним законом; аналіз судової статистики, вивчення та

узагальнення судової практики, інформування про результати узагальнення судової практики Верховного Суду; здійснення інших повноважень, визначених законом.

Суддею Вищого суду з питань інтелектуальної власності може бути особа, яка відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, за результатами кваліфікаційного оцінювання підтвердила здатність здійснювати правосуддя у Вищому суді з питань інтелектуальної власності, а також відповідає одній із таких вимог: має стаж роботи на посаді судді не менше трьох років; має досвід професійної діяльності представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) щонайменше п'ять років; має досвід професійної діяльності адвоката щодо здійснення представництва в суді у справах щодо захисту прав інтелектуальної власності щонайменше п'ять років; має сукупний стаж (досвід) роботи (професійної діяльності) відповідно до вищезазначених вимог, щонайменше п'ять років.

Необхідно зазначити, що спеціалізовані суди з інтелектуальної власності існують у багатьох розвинених державах, таких як Німеччина, Австрія, Швейцарія, Великобританія та Російська федерація. Функціонування спеціалізованих судів у зазначених країнах позитивно вплинуло на якість розгляду справ з питань інтелектуальної власності, в тому числі захисті прав на сорти рослин та значно скоротило терміни їх розгляду.

Серед перспектив захисту прав на сорти рослин у Вищому суді з питань інтелектуальної власності, як суду першої інстанції, потрібно зазначити як позитивні аспекти, так і неврегульовані питання.

Позитивні аспекти. Сьогодні згідно з процесуальним законодавством юрисдикція суду визначається залежно від правового статусу сторін у справі (фізична чи юридична особа, орган державної влади чи місцевого самоврядування), що призводить до розгляду судами різних юрисдикцій питань інтелектуальної власності і, як наслідок, – різного застосування одних і тих самих норм законодавства, яке регулює інтелектуальну власність. А отже, породжує різну судову практику переважно абсолютно протилежну. В даному аспекті створення спеціалізованого суду дасть можливість уникнути різної правозастосовної практики.

Входження до складу суддівського корпусу Вищого суду з питань інтелектуальної власності професійних юристів і патентних повірених, які мають значний досвід у цій сфері, також сприятиме більш глибинному і компетентному підходу до розгляду таких специфічних справ.

Законодавчі прогалини. На сьогодні відсутній закон, який би визначив процесуальні питання діяльності Вищого спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності, щось на зразок «Процесуального кодексу з розгляду питань інтелектуальної власності».

Не прийнято нормативно-правовий акт, який би врегулював питання матеріально-технічного та організаційного забезпечення функціонування суду, що може негативно вплинути на початок роботи суду у визначений законодавством строк.